

**UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios
vertybės – Vilniaus istorinio centro Vilniaus
senamiesčio ir jo apsaugos zonos
tvarkymo planas**

ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

2023, VILNIUS

1.1. ĮVADAS

1.1. PLANAVIMO PAGRINDAS:

- Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2022 m. liepos 29 d. įsakymas Nr. ĮV-650 „Dėl Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų“;
- Planavimo darbų programa, patvirtinta Departamento direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Į-199 „Dėl UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541) Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano planavimo darbų programos patvirtinimo“.
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2023-06-13 raštas Nr. (5.57E)2-1131 „Dėl viešojo pirkimo“;
- UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės – Vilniaus istorinio centro Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano parengimo paslaugų sutartis (2023-06-26, Nr. VŠ-80);

1.1.2. SPECIALIOJO PLANO RENGIMO TIKSLAI*:

1. nustatyti Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073) teritorijos ir apsaugos zonos ribas;
2. nustatyti Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos paveldosaugos reikalavimus, skirtus Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073) išskirtinės visuotinės vertės ir vertingųjų savybių išsaugojimui;
3. nurodyti prioritетines Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073) tvarkymo kryptis ir teritorines apsaugos priemones, skirtas Vilniaus senamiesčio teritorijai apsaugoti, tvarkyti ir naudoti, pažeistoms Vilniaus senamiesčio teritorijos dalims atgaivinti.

1.1.3. PLANAVIMO UŽDAVINIAI:**

1. nustatyti ar pakeisti Vilniaus senamiesčio teritorijos ir (ar) jos apsaugos zonos ribas ir nustatyti jo apsaugos zonos paveldosaugos reikalavimus vietovės vertingųjų savybių apsaugai;
2. nustatyti priemones Vilniaus senamiesčio, UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro, identifikavimo Nr. 541) išskirtinės visuotinės vertės, autentiškumo ir vientisumo išsaugojimui, vadovaujantis Retrospektyviniu Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašu, patvirtintu UNESCO Pasaulio paveldo komiteto 37-osios sesijos nutarimu Nr. 8E (nuoroda: Vilniaus_istorinio_centro_IVV_LT.pdf (unesco.lt));
3. nustatyti Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos prioritетines tvarkymo kryptis ir teritorines apsaugos priemones, skirtas teritorijos apsaugai, tvarkymui, naudojimui ir pritaikymui, pažeistų jos teritorijos dalių atgaivinimui, kultūriniam kraštovaizdžiui, visumos darnai su gamtine aplinka išsaugoti.

* Vilniaus senamiesčio tvarkymo plano rengimo tikslai nustatyti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2022 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. ĮV-650 „Dėl Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų“;

** Vilniaus senamiesčio tvarkymo plano rengimo uždaviniai nustatyti Departamento direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Į-199 „Dėl UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541) Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano planavimo darbų programos patvirtinimo“.

1.1.4. PLANAVIMO LYGMUO IR DOKUMENTO TIPAS: rengiamas specialusis planas pagal planuojamos teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygį yra *raiono lygmens* ir šio specialiojo planavimo dokumentų projektų rengimo viešumas užtikrinamas atliekant Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų (Žin., 2004, Nr. 112-4189) 5 punkte (išskyrus 5.2 punktą) nurodytas procedūras;

1.1.5. SPECIALIOJO PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos;

1.1.6. SPECIALIOJO PLANO RENGĖJAS: UAB „Vilniaus planas“, Lvivo g. 25, LT-09320 Vilnius.

1.1.7. PLANAVIMO SĄLYGOS:

- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus (Nr. REG241878, 2022-09-16, iki 2027-09-16);
- Vilniaus miesto sav. administracijos (Nr. REG241765, 2022-09-16 iki 2026-09-16);
- Aplinkos apsaugos agentūros (Nr. REG241065, 2022-09-09 iki 2027-09-09);
- Nacionalinė žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (Nr. REG241720, 2022-09-15 iki 2027-09-15);
- Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (Nr. REG241927, 2022-09-19 iki 2027-09-20);
- Valstybinės miškų tarnybos (Nr. REG240353, 2022-09-06 iki 2027-09-06).

1.1.8. SVARBIAUSI TEISĖS AKTAI, GALIOJANTYS PLANUOJAMAI TERITORIJAI:

Vilniaus senamiesčio apskaitos, teritorijos tvarkymo reglamentavimo dokumentai:

- Vilniaus senamiesčio (u. k. 16073) Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas (toliau - **Aktas**) Nr. KPDRM2014/26, 2021-11-16, pateikiamas Kultūros vertybių registre (su jo aktualiomis redakcijomis); kita planuojamoje teritorijoje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos medžiaga;
- Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. ĮV-490;
- Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo U1P – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinasis apsaugos reglamentas, patvirtintas Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos direktoriaus 2005 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. Į-167;
- Vilniaus senamiesčio regeneravimo projekto koncepcija ir sklypų planas, 1995-03-23 patvirtintas miesto valdybos potvarkiu, Nr. 775V;
- Aukštybinių pastatų išdėstymo Vilniaus mieste specialiojo plano koncepcijos papildymas, patvirtintas Vilniaus miesto tarybos sprendimu 2008-06-18, Nr. 1-550; dokumento registravimo Nr.: T00054616 (000131001797);
- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, 2015 m. spalio 2 d. patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-703;
- Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073, buvęs kodas UP) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas – teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas), patvirtintas 2010-10-18 Lietuvos Respublikos Kultūros ministro įsakymu Nr. Nr. ĮV-512;

UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės – Vilniaus istorinio centro (Nr. 541) Vilniaus senamiesčio (u.k. kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas

ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS. 2023 M.

- Retrospektyvinis Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašas (toliau - **IVV aprašas**), patvirtintas UNESCO Pasaulio paveldo komiteto 37-osios sesijos nutarimu Nr. 8E (nuoroda: [Vilniaus_istorinio_centro_IVV_LT.pdf\(unesco.lt\)](https://unesco.lt/uploads/Vilniaus_istorinio_centro_IVV_LT.pdf));
- Vilniaus istorinio centro nominacinė byla (*Paraiška Pasaulio paveldo komitetui (toliau – **PPK Paraiška**) Dėl Vilniaus senamiesčio įtraukimo į Pasaulio paveldo sąrašą*) (nuoroda: https://unesco.lt/uploads/ADVilniaus%20senamiestis_nominacin%c4%97%20byla_LT.pdf).

Teritorijų planavimo dokumentai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2021 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 789 "Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo" (Nr. REG196372); Dokumento registravimo TPDR numeris: T00087007; Dokumento registravimo data: 2021-11-19;
- Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. 1-972;
- Planuojamoje teritorijoje galiojantys specialiojo teritorijų planavimo dokumentai;
- Planuojamoje teritorijoje galiojantys detalieji planai;
- Kiti šiam planavimui svarbūs teritorijos planavimo dokumentai.

Įstatymai, kiti teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas;
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisijos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas;
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos miškų įstatymas;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV-261/D1 322 (toliau – NKP taisyklės);

Aprašai, reglamentai, nutarimai, nuostatai:

- Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašo priedai Nr. 2 ir Nr. 3, dėl „Urbanistinių kultūros paveldo vietovių užstatymo tipų (morfotipų) ir su jais susijusių kitų vertingųjų savybių nustatymo principai“;

- Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 9 d. nutarimo Nr. 214 redakcija);
- Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255;
- Poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašas (vertingiausių šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų sąrašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. D1-885;
- Tipiniai nekilnojamojo kultūros paveldo reglamentai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 152;
- Paveldo tvarkybos reglamentas PTR4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“, patvirtinti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2007 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. IV-528;
- Buvusių dvarų ir palivarkų, paminklinių sodybų bendrieji apsaugos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 369;
- Lietuvos urbanistinės politikos pagrindinės kryptys ir jų įgyvendinimo rekomendacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. D1-485, (toliau - Urbanistinės politikos rekomendacijos).

Konvencijos ir kiti tarptautiniai dokumentai:

- 2011 m. lapkritį 10 d. UNESCO Generalinėje konferencijoje priimta **„Rekomendacija dėl istorinio urbanistinio kraštovaizdžio“** (https://unesco.lt/images/2011_m_Rekomendacija-dl-istorinio-urbanistinio-kraštovaizdio.pdf);
- **Pasaulio paveldo konvencijos įgyvendinimo gairės** (nuoroda: https://unesco.lt/images/stories/articles_files/igyvendinimo_gaires.pdf);
- **Pasaulio paveldo kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencija**, priimta 1972 m. lapkričio 16 d. UNESCO Generalinės konferencijos septynioliktoje sesijoje Paryžiuje;
- **Vienos memorandumas** „Pasaulio paveldas ir šiuolaikinė architektūra – istorinio urbanistinio kraštovaizdžio valdymas“, priimtas 2005 m. spalio 10-11 d. Paryžiuje;
- **Europos kultūros konvencija**, priimta 1954 m. gruodžio mėn. 19 d. Paryžiuje;
- 1985 m. **Europos architektūros paveldo apsaugos konvencija**, ratifikuota Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. VIII-1398 „Dėl 1985 metų Europos architektūros paveldo apsaugos konvencijos ratifikavimo“;
- 2000 m. spalio 20 d. **Europos kraštovaizdžio konvencija**, ratifikuota Lietuvos Respublikos Seime 2022 m. spalio 3 d. įstatymu Nr. IX-1115 „Dėl Europos Konvencijos ratifikavimo“;
- **Leipcigo tvariųjų Europos miestų chartija**, priimta 2007 m. gegužės 24 -25 d. Leipcige;

- 2005 m. rugsėjo 27 d. **Konvencija dėl kultūros paveldo vertės visuomenei**;
- 1964 m. Tarptautinė paminklų ir vietovių konservavimo ir restauravimo chartija (**Venecijos chartija**);
- 1976 m. „**UNESCO rekomendacija dėl istorinių zonų išsaugojimo ir jų šiuolaikinio vaidmens**“;
- **Orhuso konvencija** (Jungtinių Tautų konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais), priimta 1998 m. gegužės 25 dieną Orhuse, Danijoje;
- 1992 m. **Jungtinių Tautų Klimato kaitos konvencija** (Niujorkas);
- 2016 m. spalio 20 d. **Naujoji miestų darbotvarkė, priimta Jungtinių Tautų konferencijoje „Būstas ir darnus miestų vystymas“** („Habitat III“) Kite, Ekvadore;
- 2015 m. rugsėjo 25–27 d. Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkė, priimta Jungtinių Tautų konferencijoje „**Keiskime mūsų pasaulį: Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų**“, Niujorkas (JAV);
- Kiti aktualūs teisės aktai, dokumentai (tyrimai, istorinė medžiaga, bendruomenės ir specialistų kūrybinių dirbtuvių ataskaitos ir kt.).

1.2. BENDROJI DALIS

1.2.1. TRUMPAS OBJEKTO APIBŪDINIMAS

Vilniaus senamiestis (XIV–XVIII a. susiformavęs Vilniaus istorinis centras) 1994 metais buvo įrašytas į UNESCO Pasaulio gamtos ir kultūros paveldo sąrašą (sąrašo Nr. 541).

Vilniaus senamiestis yra paskelbtas ir kultūros paminklu (unikalus kodas 16073, buvęs kodas U1P), kurio vertingi elementai ir dalys aprašyti dosje papildyme.

Pasaulio paveldo komiteto tinklapyje apibūdinama, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinis centras – Vilniaus senamiestis – nuo XIII a. iki XVIII a. pabaigos ypatingai stipriai įtakojo didelės Rytų Europos dalies kultūros ir architektūros raidą. Nors būta karinių įsiveržimų ir kai kurių sugriovimų, šis miestas išsaugojo įspūdingus gotikos, renesanso, baroko ir klasicizmo pastatų kompleksus, o taip pat – viduramžių laikų planinę struktūrą bei gamtinę aplinką.

1.2.2. PALNUOJAMA TERITORIJA

Vilniaus senamiesčio (toliau - Senamiesčio) teritorijos ribos, nustatytos prieš siunčiant nominalinę bylą UNESCO Pasaulio paveldo centrui bei patvirtintos Kultūros vertybių apsaugos departamento prie LR Kultūros ministerijos 2005-04-19 įsakymu Nr. Į-167 „Dėl Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo U1P – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinojo apsaugos reglamento patvirtinimo“ specialiuoju planu yra patikslintos, siekiant, kad sutaptų su sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, ribomis. Vilniaus senamiesčio teritorijos plotas, kuris buvo apskaičiuotas 1993-ais metais pagal tuometines galimybes, pakito ir, atsižvelgus į daiktinės teisės objektus, koordinavus ribas valstybinėje koordinatų sistemoje LKS-1994, yra **352,09 ha**.

Senamiesčio teritorijoje esančio Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijos ribos patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002-04-23 nutarimu Nr. IX-861 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato ribų nustatymo ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 45-1723). Šiai teritorijai taikomi paveldosauginiai reikalavimai, nustatyti rezervato nuostatuose, patvirtintuose

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 72-3059).

Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos plotas, koordinavus ribas valstybinėje koordinatų sistemoje LKS-1994, yra **1912,24 ha**.

Į apsaugos zoną patenka urbanistinės teritorijos (Naujamiesčio, Žvėryno, Antakalnio ir Rasų kolonija), kurių ribos įteisintos Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Kultūros ministerijos Vertinimo tarybos aktais. Kaip vietovės į Kultūros vertybių registrą įrašyti Žirmūnai (unik. Nr. 16083) ir Visuomeninis centras (unik. Nr. 16082), kurie taip pat patenka į apsaugos zoną. Teritorijų ribos bei vertingosios savybės šioms vietovėms nėra nustatytos. Specialiojo plano rengėjų nuomone, reikėtų kuo operatyviau apspręsti šiuos du objektus Kultūros paveldo vertinimo taryboje, sprendžiant klausimą dėl teisinės apsaugos būtinumo.

Pagal Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2006-05-09 posėdžio protokolą Nr. 7, urbanizuota vietovė UV70 suskaidyta į atskirus urbanistinius objektus:

- Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu (u.k. 33653);
- Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Žvėrynu (u.k. 33652);
- Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Antakalniu (u.k. 16076);
- Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Rasų kolonija (u.k. 16077);
- Šnipiškių dalis, vad. Skansenu (u.k. 12599);
- Šnipiškių dalis, vad. Piromontu (u.k. 33608);

Po 2011 metų Vilniaus senamiesčio teritorijoje ir jo apsaugos zonoje registruotos dvi vietovės:

- Vilniaus miesto istorinės dalis, vad. Žvėrynu, pietvakarinė dalis (u.k. 37976; registruota 2014-09-29);
- Sereikiškių parkas (u.k. 37976, registruotas 2011-11-15).

Skaitmenizuotos šių Vilniaus miesto istorinių dalių teritorijų ribos bei patikslintos vertingosios savybės Kultūros vertybių registre. Šių miesto istorinių dalių vertingųjų savybių apsauga sprendžiama rengiant šių teritorijų specialiuosius planus - paveldotvarkos projektus.

Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas šiose miesto istorinėse dalyse nustato reglamentus tik Senamiesčio apsaugos aspektu, tačiau, nustatant planuojamų pastatų aukštį, kiekvienu atveju, turi būti įvertinamos ir tų miesto istorinių dalių vertingosios savybės.

1.2.3. SPECIALIOJO PLANO RENGIMO ETAPAI

Vilniaus senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planavimas, nustatantis Vilniaus senamiesčio teritorijos ir apsaugos zonos ribas bei ten taikomus paveldosauginius reikavimus, rengiamas trimis etapais: *Esamos būklės įvertinimas, koncepcija ir sprendinių konkretizavimas*.

Pagal Nekilnojamojo Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių 17.1. punktą Esamos būklės įvertinimo stadijoje:

- surenkami ir išanalizuojami duomenys apie vietovės ar objekto vertingąsias savybes, planuojamoje teritorijoje esančius kultūros paveldo objektus ir vertingųjų savybių požymių turinčius objektus, šių objektų būklę, atliktus tyrimus, parengtus apskaitos ir apsaugos dokumentus;

- atliekama planuojamoje teritorijoje galiojančių teritorijų planavimo dokumentų, jų sprendinių, darančių įtaką nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimui, analizė;
- atliekami kiti planavimo darbų programoje ir (ar) Dokumento rengimo sutartyje numatyti tyrimai ir (ar) parengiamos galimybių studijos.

1.3. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

1.3.1. SPECIALIOJO PLANO EIGA

2008-2009 metais parengtas Vilniaus senamiesčio teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas, vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (Žin., 2008, Nr.144-5797), buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-10-18 įsakymu Nr. ĮV-512 „Dėl Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 16073) teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“. Įvertinus pastarųjų metų patirtį taikant reglamentuojančias nuostatas Vilniaus senamiesčio teritorijai ir apsaugos zonai, šio teritorijų planavimo dokumento rengėjai, nenustatė priežasčių, dėl kurių šias koordinuotas ribas reikėtų keisti, todėl jos lieka galioti tokios, kokios yra patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-ais metais.

2015-ais metais, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos buvo parengta Paveldotvarkos projekto byla „Vilniaus senamiesčio (nekilnojamosios kultūros vertybės unikalus kodas 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas – paveldotvarkos projektas. Antras tomas. koncepcija. Laida C“ suformuota iš tekstinės dalies, procedūrinių dokumentų, pagalbinių brėžinių („Senamiesčio dalių ir kvartalų planas. M1:3000“, „Žemės plotų suskirstymo planas. M 1:3000“ ir „Apsaugos zonoje esančių pastatų aukščio analizė. M 1:10 000“) bei pagrindinių brėžinių („Paveldotvarkos projektas. VIII variantas. M 1:3000“ ir „Apsaugos zonos užstatymo reglamentai. IV variantas. M 1: 10000“).

Patikslinus Paveldotvarkos projektą pagal Kultūros ministerijos 2015-06-29 rašte „Dėl pritarimo Vilniaus senamiesčio paveldotvarkos projekto koncepcijai“ išdėstytas pastabas, parengta galutinė laida „D“. Šia koncepcijos medžiaga remiamasi rengiant šį teritorijų planavimo dokumentą tiek, kiek neprieštarauja Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento nuostatom.

1.3.2. VILNIAUS SENAMIESČIO APSAUGOS REGLAMENTAS

Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento (VSAR), kuris buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003-12-23 įsakymu Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ nuostatos taikomos iki šiol kaip Vilniaus senamiesčio teritorijos (Vilniaus istorinio centro) išskirtinės visuotinės vertės (IVV) apsaugos instrumentas. VSAR parengtas kaip pagrindinis plačios apimties vietovės – Vilniaus senamiesčio (kodas 16073) – apsaugos dokumentas, numatant jo keitimo galimybes ir mechanizmus, atsižvelgiant į atliktų tyrimų išvadas. Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas nustatė reikalavimus visoms Senamiesčio sudėtinėms dalims.

1.3.3. BENDRASIS PLANAS

Vienas iš paskutinių teritorijų planavimo dokumentų, įtakančių veiklą Vilniaus senamiestyje – Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021-06-02 sprendimu Nr. 1-972 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo

tvirtinimo“. Šio teritorijų planavimo dokumento priede Nr. 2 „Nekilnojamasis kultūros paveldas“ išdėstyti reikalavimai Vilniaus senamiesčio teritorijai ir vizualinės apsaugos pozoniui taikomi šiuo metu ir taip pat įvertinti rengiant šį tvarkymo planą. Bendrajame plane galiojanti nuostata: „Jeigu BP reglamentai prieštarauja kultūros vertybių registre (KVR) registruotų ar Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais (Aktai) nustatytoms objektų ir vietovių vertingosioms savybėms ar Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentu (VSAR), tipiniais ar individualiais kultūros paveldo objektų (KPO) apsaugos reglamentais arba planuojamoje teritorijoje esančių kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais – tvarkymo planais (toliau – tvarkymo planai) nustatytiems paveldosaugos reikalavimams, pirmenybė teikiama Aktais nustatytų vertingųjų savybių apsaugos reikalavimams, nustatytiems tvarkymo planais, VSAR bei KPO apsaugos reglamentais. Veiklą Vilniaus pilių valstybiniame kultūriniame rezervate reglamentuoja, jo teritorijos naudojimo reglamentus bei galimas statybos / tvarkybos darbų rūšis ir šių darbų apimtis kaip tvarkymo priemonės nustato Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatai, Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato naudojimo ir lankymo taisyklės, Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijos ribų planas, kiti galiojantys teisės aktai, šios saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai“.

1.3.4. VERTINIMO TARYBOS AKTAS

Kultūros vertybių registre Vilniaus senamiesčio (u.k. 16073) vertingosios savybės nustatytos Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2023-10-10 aktu Nr. KPD-RM-2014/29 (duomenys įregistruoti Registre 2023-11-22). 2022-05-06 Kultūros paveldo departamento direktoriaus įsakymu Nr. Į-131 pakeitus Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašą, įteisinta istorinį kultūros paveldo vietovės užstatymo suskirstymą nusakančios sąvokos: urbanistinės kultūros paveldo vietovės teritorijoje esantys **urbanistinės struktūros statiniai, vertingųjų savybių požymių turintys statiniai, Kultūros vertybių registre registruoti kultūros paveldo statiniai** (kultūros paveldo objektai). Vietovei taip svarbios ir urbanistinei kultūros paveldo vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietos, kurios grindžiamos istorinių ir archeologinių tyrimų išvadomis.

1.3.5. TYRIMAI IR JŲ APIBENDRINIMAS

Vilniaus senamiesčio tyrimai naudojami nekilnojamosioms kultūros vertybėms, įskaitant Vertybės IVV vertybėms atskleisti. NKPA į apibrėžia kelias tyrimų rūšis: fundamentiniai moksliniai tyrimai, ardomieji tyrimai, archeologiniai tyrimai, taikomieji moksliniai tyrimai. Taikomieji tyrimai priskiriami prie tvarkybos darbų, tyrimais grindžiami nekilnojamosios kultūros vertybės atskleidimo (vertingųjų savybių nustatymo) ir tvarkybos darbų (rūšių, metodikų ir pan.) planavimo sprendiniai ir atlikimo būdai.

Vilniaus senamiesčio atliekami tyrimai (išskyrus archeologinius) paprastai nugula į vertinimo tarybos aktus (jei jų pagrindu buvo nustatytos/keičiamos vertingosios savybės (Aktų sudėtinė dalis, KVR) arba teikiami prie tvarkybos ar statybos darbų projektų (pastarieji „kaupiami“ KPEPIS arba „INFOSTATYBOS“ duomenų bazėse). **Faktiškai atliktų tyrimų atskiras registras nėra vedamas, jie yra sunkiai pasiekiami, nėra aiškumo kokie tyrimai ir kada buvo atlikti objekte, vietovės vertingoje savybėje ar vietovėje.** Neturint tinkamos atliktų tyrimų apskaitos ir jų pasiekimo/naudojimo platformos sunku tikėtis mokslinių tyrimų, įskaitant, fundamentalius, gausos. Šiai spragai užpildyti reikia ne tik kurti atliktų tyrimų bazę, bet ir skatinti bendradarbiavimą su mokslo institucijomis, esančiomis Vertybės ir apsaugos zonos teritorijose - Vilniaus,

Vilnius TECH universitetams, Vilniaus dailės akademija bei jų fakultetais. Šio dokumento rengėjų turima informacija, artimiausiu metu KPD yra numatęs naujų tyrimų teikimo ir esamų tyrimų skaitmenizavimo tvarką.

Vertybės, kaip vietovės, tyrimai buvo vykdomi prie Vilniaus senamiesčio regeneravimo projekto koncepcijos ir sklypų plano ir tapo Vertybės nominacinės bylos pagrindimo dalimi. Rengiami VIC kaip urbanistinės vietovės dosje sudėtinė dalis (2000–2001 m.), integruoti į Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento (toliau – VSAR) sprendinius, rengiant Vilniaus miesto nekilnojamųjų kultūros vertybių registras). Pažymėtina, jog po 2006 metų išskyrus Archeologijos atlaso papildymus, kitų vietovės vertybių tyrimai nebuvo vykdomi. Tai susieta ir su VSAR galiojimu, nes nuo 2003 metų Vertybės teritorijos vertybių paveldosaugos reikalavimai ir apsauga reglamentuojami šiuo teisės aktu, todėl poreikio iš esmės peržiūrėti ir tyrimų pagalba patikslinti ir pakeisti esamą reglamentavimą nebuvo daroma, pakeitimai vyko atskirų kultūros paveldo vertybių tyrimų pagrindu.

1.3.6. ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

Vilniaus senamiestis (kodas 16073) patenka į Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (kodas 25504) teritoriją, kurioje bet kokie žemės judinimo darbai iššaukia archeologinių tyrimų atlikimo būtinybę. Kadangi žemės judinimo darbai yra susieti ne tik su paveldo tvarkybos bet ir su gatvių ir inžinerinių komunikacijų remonto bei kitais statybos, priežiūros, avarijų padarinių šalinimo darbais, archeologiniai tyrimai Vertybės teritorijoje buvo vykdomi dažniausiai. Jų leidimų išdavimo, atlikimo, archeologinių radinių registravimo, tyrimų ekspertinio vertinimo tvarka reglamentuojama atskiru poįstatyminiu aktu – Paveldo tvarkybos reglamentu PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ (Valstybės žinios, 2011-09-03, Nr. 109-5162).

Analizuojant esamą archeologijos paveldo būklę, galima konstatuoti, kad už kultūros paveldo apsaugą atsakingų institucijų dėka beveik visais atvejais, kai Senamiestyje numatomi žemės kasimo darbai, galintys pakenkti archeologijos paveldui, jų vietose yra atliekami archeologiniai tyrimai. Tų tyrimų atlikimo vietose aptikus archeologinių struktūrų (pastatų, kitų statinių ar jų liekanų) yra atliekami šių architektūriniai tyrimai, šių struktūrų vertė nustatoma vertinimo tarybose, o duomenys apie archeologinius tyrimus pateikiami archeologinių tyrimų ataskaitose. Vilniaus senamiestyje archeologijos paveldas pradėtas tirti sovietmečiu, nuosekliau – nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio. Per šį, kone pusę amžiaus trunkantį, laikotarpį sukaupta reikšminga duomenų bazė, niekuo nenusileidžianti daugelio didelių Europos miestų artefaktų rinkiniams. Nors Senamiesčio teritorijoje gyventa jau XIII–XIV a., ypač turtingi XVI a. – XVII a. pirmosios pusės, sostinės klestėjimo laikotarpio, kultūriniai sluoksniai, aptinkama daug minimo laikotarpio archeologinių struktūrų. Didžioji dauguma archeologinių tyrimų Senamiestyje yra taikomojo pobūdžio, susijusių su naujų pastatų, statinių statyba, senesnių – remontu ar rekonstrukcija. Daugelis tokių, didesnės apimties, tyrimų vyksta viešosiose erdvėse, po Antrojo pasaulinio karo tankiame Senamiesčio užstatyme atsiradusių „išmuštų dantų“ vietose. Nuosekli informacija apie tirtus konkrečius objektus yra pateikiama archeologams būtinose parengti archeologinių tyrimų ataskaitose, informaciniuose straipsniuose tęstiniame leidinyje „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“, publikuota Lietuvos istorijos instituto specialistų parengtuose, dalinai prieinamuose „Vilniaus archeologijos atlasuose“ (2006 ir 2016 m. redakcijos), santykinai nedidelis kiekis informacijos apie archeologijos paveldo tyrimus pateikiamas Kultūros vertybių registre, esama jos ir dalinai funkcionuojančioje interaktyvioje Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos leidimų archeologiniams tyrimams atlikti duomenų bazėje. Vieningo resurso, kuriame būtų pateikiama informacija apie visus Vilniaus senamiestyje iki šiol atliktus archeologinius tyrimus šiuo metu nesama, tačiau yra archeologinių tyrimų metu

atskleistais faktais parengtų apibendrinančių studijų, straipsnių, kurie kartu su istorinių tyrimų duomenimis suteikia daug duomenų ankstyvojo Vilniaus raidos rekonstravimui.

Analizuojant archeologinio paveldo situaciją Vilniaus senamiestyje galima konstatuoti, kad su jo apsauga susijusių institucijų veikla yra stiprioji pusė. Didžiausi iššūkiai yra susiję su nauja statyba ar rekonstravimu Senamiesčio teritorijoje, tikimybė aptikti vertingų, saugotinų artefaktų konkretaus objekto, kuriame numatyti tokie darbai, teritorijoje. Paveldosaugine prasme, paprasčiausias būdas būtų tose vietose pirmiausia atlikti didelės apimties archeologinius tyrimus, tačiau iškyla klausimai dėl archeologinių tyrimų finansavimo, greta tiriamos teritorijos, sklypo esančių konstrukcijų sutvirtinimo nevykdant realių statybinių darbų, iškasto, ištirto grunto sandėliavimo, tirtų vietų užpylimo ir pan. Tai yra klausimai kuriuos sudėtinga išspręsti, kurie sprendini kiekvienam objektui individualiai ir tai nėra studijos, susijusios su Vilniaus senamiesčio specialiuoju planu, uždavinys. Manome, kad pagal pirminius Vilniaus senamiesčio archeologijos paveldo situacijos analizės rezultatus galima nustatyti kitame projekto etape būtinus įgyvendinti su archeologijos paveldu susijusius tikslus. Visų pirma tai būtų didesnės apimties, nei Kultūros vertybių registre esanti, informacija apie archeologinę situaciją Vilniaus senamiestyje pateikimas. Numatoma pateikti informaciją apie iki šiol Senamiestyje archeologų tirtas vietas, nuorodas į konkrečių tirtų vietų archeologinių tyrimų ataskaitų saugojimo vietas, kitus resursus, kuriuose saugomi, publikuojami duomenys apie iki šiol čia atliktų archeologinių tyrimų rezultatus. Tikėtina, kad planavimo organizatorius pateiks ir vėlesnių (2016 m. archeologijos atlaso) archeologinius tyrimus skaitmenine forma.

1.3.7. BENDRA PROBLEMATIKA

Užstatymo tipas (morfotipas) nustatomas, vertinant konkrečios urbanistinės kultūros paveldo vietovės užstatymo būdą, vadovaujantis Aprašo 3 priede pateiktais pavyzdiniais urbanistinių kultūros paveldo vietovių užstatymo tipais. Privalomi įvertinti statinių aukštumo, aukščio, istorinio (autentiško) užstatymo tankio duomenys, papildomai gali būti vertinami ir kiti duomenys.

Istoriniu (autentišku) užstatymo tankiu laikomas istorinės valdos, jos dalies, kvartalo užstatymo tankis, kuris išreiškiamas, kaip urbanistinės kultūros paveldo vietovės teritorijoje esančių urbanistinės struktūros statinių, vertingųjų savybių požymių turinčių statinių bei Kultūros vertybių registre registruotų kultūros paveldo statinių (kultūros paveldo objektų) antžemine dalimi užstatyto ploto, nustatyto pagal išorinių sienų ar kitų atitvarų projekciją į žemės paviršių santykis su istorinės valdos, jos dalies, kvartalo plotu. Į istorinį (autentišką) užstatymo tankį gali būti įskaičiuojamas ir urbanistinei kultūros paveldo vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietų plotas, jeigu šios vietos neužstatytos vėlesniais pastatais. Istorinis (autentiškas) užstatymo tankis nustatomas senamiestyuose.

Įvertinti duomenys nurodomi Tarybos akto vertingųjų savybių užstatymo tipų aprašymuose ir yra neatskiriama urbanistinės kultūros paveldo vietovės vertingosios savybės užstatymo tipo dalis.

Į istorinį (autentišką) užstatymo tankį Vilniuje urbanistinei kultūros paveldo vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietų plotas neįskaičiuotas. Akte surasta nemažai klaidų, kurias tolesniame planavimo procese reikės ištaisyti.

Vienas iš svarbiausių uždavinių – suvesti Vilniaus senamiesčio, UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro) išskirtinės visuotinės vertės (IVV), autentiškumo ir vientisumo išsaugojimui šiuo metu galiojančius instrumentus į vieną visumą, suderinant juos tarpusavyje.

1.3.8. PAGRINDINĖS ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO IŠVADOS

1. Buvusio vertingo užstatymo vietos neįskaičiuotos į užstatymo tankį.

Į istorinį (autentišką) užstatymo tankį gali būti įskaičiuojamas ir urbanistinei kultūros paveldo vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietų plotas, jeigu šios vietos neužstatytos vėlesniais pastatais. Istorinis (autentiškas) užstatymo tankis nustatomas senamiesčiuose. Į istorinį (autentišką) užstatymo tankį Vilniuje urbanistinei kultūros paveldo vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietų plotas neįskaičiuotas. Akte yra netikslumų. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo apraše „istorinio (autentiško) užstatymo tankis,“ neatitinka IVV ir kriterijų nuostatų. Į istorinio (autentiško) užstatymo tankį nėra įtraukta „archeologija“ – buvusio vertingo užstatymo vietos.

2. Skirtingi morfotipai Vilniaus BP ir Akte.

Patvirtintame Vilniaus Bendrojo plane (pagal VSAR bendruosius nurodymus kvartalams bei patikslintą morfologiją) užstatymo tipai (morfotipai) su atitinkamu užstatymo tankiu buvo apibrėžti vienaip, o Vilniaus senamiesčio užstatymo tipai pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašo 3 priedo nuostatas – kitaip. Užstatymo tipai (morfotipai turėtų būti vienodi). Aktu išskirti užstatymo tipai neatitinka Vilniaus BP nustatytų užstatymo tipų užstatymo tankio parametrų kai kurie, pvz. Perimetrinis posesijinis tipas paaugo net 20 proc., perimetrinis 10 proc. ir pan., galima paklaida iki 5 procentų į abi puses.

3. Atliktų tyrimų susistemimas ir prieinamumas.

Atliktų tyrimų atskiras registras nėra vedamas, jie yra sunkiai pasiekiami, nėra aiškumo kokie tyrimai ir kada buvo atlikti objekte, vietovės vertingoje savybėje ar vietovėje.

Nuosekli informacija apie tirtus konkrečius objektus yra pateikiama archeologams būtinose parengti archeologinių tyrimų ataskaitose, informaciniuose straipsniuose tęstiniame leidinyje „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“, publikuota Lietuvos istorijos instituto specialistų parengtuose, dalinai prieinamuose „Vilniaus archeologijos atlasuose“ (2006 ir 2016 m. redakcijos), santykinai nedidelis kiekis informacijos apie archeologijos paveldo tyrimus pateikiamas Kultūros vertybių registre, esama jos ir dalinai funkcionuojančioje interaktyvioje Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos leidimų archeologiniams tyrimams atlikti duomenų bazėje.

4. Vientisumo sąvoka Akte.

Vientisumo sąvoka nėra išplėtotą Akte, nėra aišku ar aktu aprašytos vertybės jį identifikuoja. Be to, jis turi sąsają su nematerialaus paveldo aspektais, tradicijomis ir pan., todėl yra artimas VSAR III dlios nuostatoms (žiūr. Reikalavimai paskiroms Senamiesčio istorinėms dalims (10 Senamiesčio teritorijos zonų), vidaus erdvėms ar jų sekoms saugoti, naudoti bei tvarkyti). Pažymėtina, jog šiuolaikinė paveldosauga nereglamentuoja naudojimo.

5. Akto patikslinimai.

Darytina išvada, jog Vertinimo tarybos aktas neidentifikuoja visų IVV savybių, jame yra tiek techninių klaidų, tiek trūkumų, kuriuos reikėtų taisyti ir tobulinti, tvarkymo plano rengimo metu teikiant pataisymus Vertinimo tarybai.

Esamos būklės įvertinimo metu naudota Vilniaus senamiesčio analitinė medžiaga:

- UNESCO pasaulio paveldo vietovės, Vilniaus istorinio centro, valdymo planas. Kultūros paveldo apsauga, 2023-12.
- Apie šešias pastatų ir kompleksų grupes. Arch. Augis Gučas, 2023-11-28;
- Valdymo planui. Arch. Augis Gučas, 2023-11-30;
- Pasaulio paveldo vietovės – Vilniaus istorinio centro (Senamiesčio) būklė bei autentiškumas (VKPK pažyma, 2009-12-19);

Priedas (tekstinė dalis):

- Detalieji planai Vilniaus senamiesčio teritorijoje (Teritorijų planavimo dokumentų registras, 2023-10);
- Detalieji planai Vilniaus senamiesčio apsaugos zonoje (Teritorijų planavimo dokumentų registras, 2023-10);
- Specialieji planai Vilniaus senamiesčio teritorijoje ir apsaugos zonoje (Teritorijų planavimo dokumentų registras, 2023-10);
- Kultūros paveldo objektai Vilniaus senamiesčio teritorijoje (KVR, 2023-10);
- Kultūros paveldo objektai Vilniaus senamiesčio apsaugos zonoje teritorijoje (KVR, 2023-10);

Priedas (grafinė dalis):

- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijų ribų ir vertingųjų savybių schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) tūrinės – erdvinės struktūros sandaros schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) užstatymo morfotipų schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos išlikusio istorinio (autentiško) antžeminio užstatymo tankio užstatymo tipams istorinėse valdose schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) esamų kultūros paveldo objektų schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) vizualinės apsaugos pozonio esamų kultūros paveldo objektų schema. Mastelis 12000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) esamų teritorijų planavimo dokumentų schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) vizualinės apsaugos pozonio esamų teritorijų planavimo dokumentų schema. Mastelis 12000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) archeologinių tyrimų schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) ir vizualinės apsaugos pozonio reljefo schema. Mastelis 12000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) užstatymo morfotipų pagal kultūros vertybės aktą ir Vilniaus miesto bendrojo plano sprendinius palyginimo schema. Mastelis 5000;
- Esama padėtis. Vilniaus senamiesčio (16073) esamų medžių schema. Mastelis 5000.